

branguhi 139₁₇ 'brangujį' (dabar *brangiajį*). Mažvydas vartoja ir darinį *dangujėsis* 'dangiškasis' (pvz., *Danguiefis* 48₁₉)⁹⁹.

Mažvydo laikais greičiausiai dar nebuvo pirmojo asmens įvardžio kamieno *mun-* (raštuose tėra *man-*, kaip ir vietoj dabartinio *numo* tėra *namas*)¹⁰⁰, dabartinių formų n. pl. *mas* (tėra *mes*)¹⁰¹, g. pl. *mūso*, *jūso* (tik *mūsų*, *jūsų*), a. pl. *mumis*, *jumis* (tik *mus*, *jus*). Enklitinių formų *mi*, *ti* taip pat nepastebėta, tėra proklitiškai pavartota d. pl. forma *mums*: *Pamumsfdek* 412₆ 'mums padėk'.

Iš skaitvardžio archaizmų nurodytina *sekmas* 'septintas' (*Sekmas* 22₂), *ašmas* 'aštuntas' (*Ašchmas* 19₁₃), *liekas* 'vienuoliktas' ir kt. (*Liekas* 22₁₁, *Antras liekas* 22₁₃ 'dvyliktas').

(Bus daugiau)

SMULKMENOS

XXXVIII

Lietuvių dialektologai yra pastebėję tam tikrą daugiskaitos naudininko ir įnagininko formų sąveiką¹. Paprastai naudininko formos derinamos prie įnagininko, pvz., pagal i. pl. *šakōm* 'šakomis' vietomis Rytų Lietuvoje imta sakyti ir d. pl. *šakōm* 'šakomis'. Plg. šiaurės panevėžiškių kompromisinę i. pl. formą *ví·rem* 'vyrais' šalia i. pl. *ví·res* 'vyrais' ir d. pl. *ví·ram* 'vyrams'.

Dabar paaiškėjo, kad abiejų linksnų sąveika sporadiškai pasitaiko ir vienaskaitos paradigmoje. Antai šiaurės panevėžiškiai apie Žeimėlį, mokytojo J. Šliavo duomenimis, šalia d. sg. *vāg'* < *vāgiu* 'vagiui' pasako ir *vàg'*, plg. i. sg. *vàg'* < *vagiù* 'vagimi'. Greičiausiai ir to krašto d. sg. formos *mañ'*, *taũ'*, *saũ'*² šalia įprastinių *mán'*, *táu'*, *sáu'* laikytinos tokios sąveikos rezultatu, plg. tarmės i. sg. *mañ'*, 'manimi', *taũ'* 'tavimi', *saũ'* 'savimi'. Plačiausiai ir dažniausiai naudojama d. sg. forma *taũ'* 'táu', pvz., *aš taũ kad dúosiu* (Žeimėlis).

Z. Zinkevičius

⁹⁹ Būta ir varianto *dangujėsis* (be nosinio *ę*), plg. *danguiefis* 54₃, g. pl. *danguiefu* 135₁₈.

¹⁰⁰ Visa tai paremia *mun-* fonetinės kilmės hipotezę.

¹⁰¹ Nėra ir dabartinių *ba* 'be', *na-* 'ne-'. Mažvydas rašo tik *be*, *ne-*.

¹ Plačiau žr. Zinkevičius Z. Lietuvių dialektologija. V., 1966, p. 235–236.

² Zinkevičius Z. Min. veik., p. 300.